

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 21. marca 1857.

Kmetijske skušnje.

(Najbolji čas jagnede (topole) in verbe saditi) je takrat, kadar popke poganjajo, pa perjiča še ne delajo. Sadijo naj se pa veje (mladike) tako, da se vtaknejo toliko v zemljo, da več popkov perst pokriva, ker ravno iz popkov se imajo koreninice napraviti. Varno je tedaj s popki ravnati, da se ne poškodujejo; zato je treba luknjo narediti v zemljo, potem pa vejico varno va-njo vtakniti in perst krog in krog enmalo potlačiti.

(Zoper gosence na zelji in repi) ni boljšega, kakor če se med zelje semtertje vseje konoplja, ktera je metuljem, kateri zasirjejo gosence, tako zoperna, da bežijo že od deleč. To smo svetovali že v „Novicah“; sedaj še povémo, da, kakor je letina bolj ali manj zgodnja, je najbolji čas konopljo saditi od začetka do konca mesca rožnika (junija). Ako se konopno seme po 10 do 15 čevljev saksebi po zelniku ali repišču vtakne, je gotovo, da bojo metulji bežali.

(Tablice na vertih), s katerimi se zaznamujejo sadne drevesa ali druge rastline, se narejajo stanovitne, da se napisi ne operejo ali zamažejo, iz cinkovega pléha, na ktere ga se piše s tinto, ki se naredi, ako se zelénega volka ali grinšpona (essigsures Kupferoxid) in pa ravno toliko salmijaka (Salmiak) v 10 delih gorke vode raztopi (postavimo 1 lot zelénega volka, 1 lot salmijaka, 10 lotov pa gorke vode). Ta tinta je dober kup in se na cinkovem plehu dobro derži.

(Stare sadne drevesa pomladiti). Marsikrat želi sadjorejec, da bi si mogel ohraniti drevo, ktero že zlo hira, ker mu je veliko ležeče na dobrem sadu njegovem. Rubens priporoča v dosego tega sledeče ravnanje: „V jeseni ali zgodaj spomladi naj se staro drevo z drevesno sterguljo dobro osterže po deblu in po debelejših vejah, kakor deleč se seči more, da se vsa razpokana skorja odpravi. Vse kar se nasterže, naj se vkup pograbi in sožgè. Potem naj se veje, če so tudi prav debele, odrežejo na takem pripravnem kraji, da more drevo začeti iz novega poganjati; rane odrezanih vej se zamažejo z navadnim drevesnim mazilom. Vendar vse veje se ne smejo porezati, ker bi se sicer drevo v svojem soku zatopilo. Da se tedaj to ne zgodi, se pustí sem ter tje kaka veja, ktere se pa drugo leto potem, ako niso potrebne za krono, ali popolnoma odrežejo ali pa le okrajšajo kakor une poprejšnje leto. Kar zraste novih mladik, naj se pusté tiste, ktere so najlepše ali lepo zrašene, vse druge naj se porežejo pri deblu. Ako gospodar še okoli drevesa zemljo okoplje in pognoji s tnalovino ali drugim primernim gnojem, si bo pomladil drevo tako, da v 3 ali 4 letih bo imel spet lepo drevo, ki mu bo še veliko let sad donášalo in obilno pavernilo vés trud, ki ga je imel ž njim.“ — Tako Rubens v „Gem. Wochenschr.“

(Jesenovo drevje odganja gosence od sadnih drevés), ako se zraven njih ali med nje vsadí. Jesenovega duha ne more ta merčes sterpeti. — Tako beremo v „Allg. l. u. f. Z.“

(Star golobjek zapopada) po dr. Stöckhardtovih kmetijskih preiskavah v 100 delih skor 3 dele gnjlca (Stickstoff), čez 7 delov fosfornega apna in 6 delov in pol lugastih solí. Kadar je golobjek še sirov (frišen), ima dvakrat več gnjlca: treba je tedaj golobjake večkrat očediti.

Hölblingov gnoj za polje in senožeti.

Gosp. J. E. Hölbling, učitelj kmetijstva in posestnik na Dunaji, napravlja že nekaj let poseben gnoj, ki se po poterjenih skušnjah dobro prilega ne le polju za vsako žito in vsaki drugi sad, temuč tudi senožetim suhim in mokrotnim, kakor tudi nogradom, drevju in vsakemu rastlinju. Za 1 oral (joh) se potrebuje 8 do 10 centov tega gnoja; cent meri okoli 2 mernika ali en vagán in veljá 1 fl. 30 kr. Trosi se pred setvijo ali po setvi po njivi, in, kakor poduk pravi, ki ga gosp. Hölbling vsakemu pisanega daje, kateri gnoja od njega kupi, se ga 2krat ali 3krat več kakor semena po njivi ali senožeti poseje, ker ima podobo kakor prah.

Gospod Hölbling ima veliko fabriko tega gnoja na Dunaji, pa tudi v Pragi, Berni, Gradcu in Peštu je že napravil podružnice, kjer se njegov gnoj po gori povedani ceni dobiva.

Pretekli teden je prišel tudi v Ljubljano in je kmetijski družbi željo razodel, da tudi v Ljubljani bi napravil tako fabriko, kjer bi Krajnci mogli velike hvale vredni gnoj kupovati. Vendar mu je fabriko napraviti le tedaj mogoče, ako se toliko kmetovavcov oglasi, da mu vsi skupaj naročijo saj 2000 centov.

Da bi se tedaj ta podružnica tudi na Krajskem na noge spravila, naj se tisti posestniki, ki si želijo tega za vsaki sad pripravnega gnoja omisliti, oglasijo v pisarnici kmetijske družbe v Ljubljani in povejo: koliko centov ga mislijo oni vzeti in se zapisati v versto naročnikov.

Kakor hitro bo tedaj 2000 centov naročenih, se bo odperla pohvaljena fabriko tudi v Ljubljani.

Kmetijsko-obertnijska novica.

(Papir iz slačila ali turšične slame in iz turšičnih storžev). Časnik „Neu. Erfind.“ razglasuje v poslednjem listu imenitno novico, da se prav lep in močen papir dá iz turšične slame in storžev narejati. Mož, ki je to važno reč našel, se imenuje Diamant. V kratkem se bo odperla nova papirnica, ktera bo delala turšični papir. Da pa naši bravci ne bojo mislili, da je to le jalova novica, jim povémo, da je gori imenovani časnik svojemu listu pridjal 2 listka turšičnega papirja za ogled in da v dunajski razstavi se ga bo že veliko vidilo. Ako pomislimo, da se v našem cesarstvu na leto okoli 32 milijonov vagánov (mecnov) koruze pridela, in se 2 centa slačila (slame) in storžev na vsaki vagán turšice rajtati moreta, bi se dobilo po tem takem 64 milijonov centov slačila in storžev. Koliko blaga za papir! Pa kakošna vesela prihodnost se po tem takem tudi kaže kmetovavcem, če bojo